

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Освітня програма	48526 Біологія організмів та надорганізмових систем
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	091 Біологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	48526
Назва ОП	Біологія організмів та надорганізмових систем
Галузь знань	09 Біологія
Спеціальність	091 Біологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Кучменко Олена Борисівна, Поліщук Наталія Миколаївна, Зінченко Оксана Юріївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	01.02.2024 р. – 03.02.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2024-01/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D1%97%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8_4.pdf

Програма візиту експертної групи https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2024-01/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B8_3.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма «Біологія організмів та надорганізованих систем» за спеціальністю 091 Біологія у ВНУ імені Лесі Українки узгоджується з місією та стратегією ЗВО та відповідає критеріям акредитації, є актуальною і збалансованою в контексті тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці; враховує інтереси усіх груп стейкхолдерів. При створенні ОП врахований регіональний контекст, можливість формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів освіти. На ОП створені відповідні умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами. Експертна група дійшла висновку, що ОП загалом дозволяє здобувачам освіти на якісному рівні отримати необхідні компетентності та програмні результати навчання. Такі аспекти реалізації ОП, як сформовані матеріально-технічна база і освітнє середовище та висока культура якості освіти містять окремі взірцеві компоненти (створені різноманітні умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами (наявність пандусів, таблиць шрифтом Брайля, функціонування Школи гарантів, участь у міжнародному проєкті з академічної доброчесності та якості вищої освіти). За рештою критеріїв ОП «Біологія організмів та надорганізованих систем» має відповідність з зауваженнями, які мають несуттєвий характер. Врахування рекомендацій експертної групи дозволить вдосконалити освітньо-наукову програму у майбутньому, зокрема, розпочати викладання на ОП іноземною мовою, що, враховуючи прикордонне розташування регіону, сприятиме зміцненню міжнародної співпраці та розширенню можливостей та підвищенню якості підготовки здобувачів.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильними сторонами освітньо-наукової програми є послідовний курс ВНУ на формування високої культури якості освіти та різнобічна популяризація академічної доброчесності (наявність Школи гарантів для інформаційної та консультативної підтримки при реалізації ОП та акредитації, участь у міжнародному проєкті з академічної доброчесності); наявність мовного центру, що дає можливість як здобувачам, так і НПП покращувати мовні компетентності; активна робота психологічної служби (у тому числі у підтримці родин військовослужбовців) та інклюзивного центру; створені умови для навчання осіб з різними видами особливих освітніх потреб; стимулювання професійного розвитку НПП (рейтингування, наявність преміального фонду); активна співпраця з освітніми та науковими установами в межах та поза межами України та з роботодавцями (Інститут екології Карпат НАН України, Львівський національний університет ім. Івана Франка, ботанічний сад ім. акад. О.В. Фоміна Київського національного університету ім. Тараса Шевченка МОН України, Інститут фізіології рослин та генетики НАН України, Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка, Ніжинський державний університет ім. Миколи Гоголя.); розвинена матеріально-технічна база (наявність низки науково-дослідних лабораторій, що задовольняють потреби здобувачів у обладнанні та витратних матеріалах: навчально-наукова лабораторія вікової нейрофізіології; навчально-наукова лабораторія електронної мікроскопії; наукова лабораторія генетики і селекції рослин; навчально-наукова лабораторія фауни і систематики безхребетних тварин біоценозів Західного Полісся; навчально-наукова лабораторія гістології та морфогенезу кафедри зоології, випуск власного наукового журналу категорії Б).

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Сторонами ОП, що потребують удосконалення є наступні: обмежений блок вибіркових дисциплін, ЕГ рекомендує гаранту та робочій групі до початку нового навчального року розглянути можливість розширення переліку вибіркових дисциплін, зокрема, за рахунок доступу здобувачів ВО до каталогів ВК інших освітніх програм різних рівнів вищої освіти; відсутність уніфікованої форми подання процедур оцінювання у силабусах - ЕГ рекомендує гаранту та групі забезпечення ОП протягом другого семестру 2023-2024 н.р. уніфікувати опис процедур оцінювання у відповідних документах; відсутність питань з біохімії у програмі вступного іспиту - ЕГ рекомендує робочій групі до початку вступної кампанії 2024 року включити до програми вступного іспиту відповідний розділ; відсутність оприлюднених результатів опитувань роботодавців та НПП на ресурсах Університету. ЕГ рекомендує гаранту та керівництву факультету у співпраці з Навчально-методичним відділом якості вищої освіти оприлюднювати результати таких опитувань під час чергового перегляду ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою ОНП “Біологія організмів та надорганізованих систем” є [підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних біологів-науковців, які володіють різнобічними інноваційними дослідницькими компетентностями, спрямованими на успішну реалізацію наукових досліджень стосовно фундаментальних проблем оцінки стану біологічних систем різного рівня організації, здатні проводити самостійну наукову, дослідницьку та практичну діяльність в галузі біології та здійснювати викладацьку роботу у закладах вищої освіти]. У Статуті ВНУ (п. 3.3) зазначено, що [Основна мета діяльності університету - забезпечення умов, необхідних для здобуття особою вищої та фахової передвищої освіти, підготовка таких конкурентоспроможних фахівців на вітчизняному і світовому ринках праці, які здатні працювати в умовах інтеграції України в європейській освітній простір] (<http://surl.li/pnoo>). Мета ОНП відповідає меті діяльності ВНУ у частині забезпечення конкурентоспроможності здобувачів. Місією ВНУ є, зокрема, створення та поширення знань в природничій науковій сфері https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-04/Strategy_VNU.pdf Мета освітньої програми відповідає пп. 15 та 18 розділу “Освіта” та пп. 1- 4 розділу “Наука” “Програми реалізації стратегії розвитку Волинського національного університету...”, які передбачають інноваційність та розвиток наукового потенціалу <https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/program.pdf>.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю 091 Біологія у ВНУ ім. Лесі Українки було розроблено у 2016 році, у 2020 р. було змінено назву ОНП на “Біологія організмів та надорганізованих систем” для розширення кола наукових інтересів потенційних здобувачів та підкреслення унікальності і регіональної спрямованості Волинської школи біології. ОНП створено за ініціативи досвідчених науково-педагогічних працівників ВНУ. Випускники освітньої програми попередніх років є НПП, що реалізують поточну НПП та вносять пропозиції щодо її вдосконалення як з боку випускника, так і з погляду НПП. На сторінці факультету біології та лісового господарства розміщено анкети для опитування різних груп стейкхолдерів, а також результати опитування здобувачів <http://surl.li/euxcj>. Під час зустрічі з фокус-групами здобувачі освіти, представники самоврядування, роботодавці та присутні на відкритій зустрічі представники академічної спільноти засвідчили активне залучення їх до анкетування та врахування їх пропозицій. Анкети розміщені на сторінці громадського обговорення освітніх програм <https://vnu.edu.ua/uk/hromadske-obhovorennya>, <http://surl.li/qiejc>. Представники самоврядування також зазначили що можуть брати участь у розробці анкет та впливати на їх змістове наповнення. Здобувачі беруть участь у обговоренні освітніх програм на засіданнях кафедри при перегляді освітньо-наукової програми, зокрема за пропозицією здобувачів було введено вибіркові компоненти: Біофізика м'язів, Діагностика інфекційних хвороб, Планування біоекологічних досліджень. Участь здобувачів та НПП в обговоренні освітньої програми засвідчує витяг з протоколу засідання кафедри фізіології людини та тварин, долучений до справи. Роботодавці, крім анкетування, беруть участь у наукових конференціях сумісно зі здобувачами та науково-педагогічними працівниками, що залучені до реалізації ОНП, та в обговоренні на факультеті. За пропозицією роботодавців до ОНП було введено ВК Біологія плодів та насіння та розширено окремі теми ОК Психофізіологія сприйняття. На ОНП отримано позитивні рецензії та відгуки роботодавців та представників академічної спільноти (Інститут екології Карпат НАН України, Львівський національний університет ім. Івана Франка, ботанічний сад ім. акад. О.В. Фоміна Київського національного університету ім. Тараса Шевченка МОН України). В обговоренні ОНП також брали участь представники Наукового товариства студентів (<http://surl.li/qiejg>). Експертна група констатує, що представники усіх груп зацікавлених сторін активно залучені до перегляду освітньої програми та формування її змісту. Однак результати опитування роботодавців та НПП не висвітлені на сайті факультету. Експертна група рекомендує оприлюднювати результати опитування усіх груп стейкхолдерів.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Волинська область володіє значним рекреаційним потенціалом та унікальними екосистемами: зокрема великою площею лісових угідь, численними озерами та мінеральними джерелами. На території області розташована значна кількість лісгосподарських підприємств, які займаються, зокрема, збереженням лісового фонду та є базами для розвитку науково-дослідницького потенціалу молоді. У Волинській області знаходиться 393 території та об'єкти

природно-заповідного фонду загальною площею понад 235 тис. га, з них 27 – загальнодержавного значення та 366 – місцевого значення. Фактична площа заповідних територій складає 10,92%, більше 15 тис. га територій та об'єктів природно-заповідного фонду входять до складу територій загальнодержавного значення. Стимулювання співробітництва між навчальними закладами, науково-дослідними установами і підприємствами регіону входить до пріоритетних задач розвитку регіону (<http://surl.li/bkvau>). Отже, потреба у наукових кадрах у галузі біології є високою. Крім того, в області розташована низка закладів освіти, які мають потребу у фахівцях-біологах. Зустрічі з роботодавцями та відкрита зустріч свідчать про те, що випускники ОНП є також затребуваними у сфері лабораторної діагностики. З огляду на те, що ВНУ ім. Лесі Українки є єдиним ЗВО в регіоні, який забезпечує підготовку науково-педагогічного персоналу з біології, існування такої ОНП у ВНУ відповідає потребам регіону. Зміст програми (ОК 6, ОК 8, ОК 9, ОК 10) враховує регіональні особливості. При формуванні та вдосконаленні ОНП був врахований досвід вітчизняних (Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Львівського національного університету ім. Івана Франка) та закордонних (Варшавського Університету природничих наук та Університету імені Марії Склодовської Кюрі, Польща; Purdue University, USA) закладів освіти.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт та офіційно опублікований проект стандарту вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 Біологія та біохімія відсутній. Результати навчання відповідають вимогам 8 рівня Національної рамки кваліфікації.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Унікальне спрямування, що враховує особливості регіону (наявність значної кількості різноманітних екосистем з унікальними умовами існування організмів).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

На сторінці факультету біології та лісового господарства розміщені результати опитування здобувачів ВО, однак результати опитувань роботодавців та НПП на ресурсах Університету не висвітлені. ЕГ рекомендує гаранту та керівництву факультету у співпраці з Навчально-методичним відділом якості вищої освіти оприлюднювати результати таких опитувань під час чергового перегляду ОНП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОНП відповідає вимогам усіх підкритеріїв Критерію 1: 1.1. Має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти, 1.2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін, 1.3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Окремі аспекти реалізації ОНП можуть бути покращені. Освітня діяльність за ОНП у розрізі Критерію 1 відповідає рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньо-наукової програми складає 240 кредитів ЄКТС, з них 60 кредитів - освітня складова та 180 кредитів - наукова складова. Обсяг освітньої складової ОНП відповідає вимогам чинного законодавства.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП поділяється на цикли загальної підготовки (5 обов'язкових ОК, 22 кредити ЄКТС), професійної підготовки (5 обов'язкових ОК, 22 кредити ЄКТС) та цикл вибіркового блоку дисциплін (4 дисципліни, 16 кредитів ЄКТС) <http://surl.li/qiemf>. Цикл дисциплін загальної підготовки забезпечує оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного світогляду (ОК1. Філософія та методологія науки, ОК3. Академічна доброчесність та наукова етика), набуття універсальних навичок дослідника (ОК5. Планування та стандарти наукової діяльності) та мовних компетентностей (ОК2. Іноземна мова для академічних цілей, ОК4. Педагогічні основи професійно-комунікативної компетентності). Дисципліни циклу професійної підготовки забезпечують здобуття глибоких знань з біології (ОК 6. Морфологія рослин, ОК7. Фізіологія та біохімія поведінки, ОК8. Паразитоценологія, ОК9. Теорії екологічних систем). Набуття універсальних навичок дослідника також забезпечується ОК10. Педагогічна практика циклу професійної підготовки. У чергуванні дисциплін прослідковується логічна послідовність. Обсяг дисциплін циклів загальної підготовки та професійної підготовки є достатнім для досягнення програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 091 Біологія та біохімія та створює можливість підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі біології, здатних до наукової та педагогічної діяльності в закладах освіти різного рівня. Програма має унікальне спрямування на вивчення надорганізмових систем. Обов'язкові компоненти програми забезпечують набуття універсальних навичок дослідника, знань зі спеціальності та мовних навичок, оволодіння загальнонауковими компетентностями <https://vnu.edu.ua/uk/all-educations/biolohiya-orhanizmiv-ta-nadorhanizmovykh-system-plan-zatv-2023r>. Перелік вибіркового блоку дисциплін забезпечує поглиблення загальнобіологічних знань здобувачів <https://vnu.edu.ua/uk/all-educations/biolohiya-orhanizmiv-ta-nadorhanizmovykh-system-plan-zatv-2023r>, однак ЕГ рекомендує переглянути перелік вибіркового блоку дисциплін для максимального наближення до тематики наукових робіт здобувачів та розширення блоку вибіркового блоку дисциплін.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура освітньої програми забезпечує формування індивідуальної освітньої траєкторії завдяки можливості вільного обрання дисциплін вибіркового блоку (усього 8 дисциплін). Відповідно до навчального плану, здобувач обирає одну вибірку дисципліну у семестр протягом перших чотирьох семестрів навчання. Обсяг вибіркового блоку складає 16 кредитів (26,7%) від загального обсягу освітньої складової ОНП. Вибір дисциплін регламентується Положенням про порядок формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів освіти ВНУ ім. Лесі Українки (<http://surl.li/bkdza>). Відповідно до Положення інформування здобувачів щодо переліку вибіркового блоку та їх змісту здійснюється через Каталог ОП та вибіркового блоку (<http://surl.li/qienj>). Кожен здобувач обирає дисципліни у системі ПС-Журнал успішності-Web, яка синхронізована з Каталогом. Система була продемонстрована ЕГ під час зустрічі зі здобувачами. Здобувачі реалізують своє право вибору ОК впродовж перших двох тижнів навчання у першому семестрі та перед другим навчальним роком. Обрані дисципліни вносяться до Індивідуального плану здобувача. Водночас, вибіркового блоку дисциплін містить лише 8 компонентів та є досить обмеженим. Рекомендується його розширення за рахунок можливості обрання дисциплін інших освітніх програм різних рівнів освіти. Формуванню індивідуальної освітньої траєкторії також сприяє залучення здобувачів до участі у міжнародних проєктах та стажуваннях та розроблені процедури визнання результатів, отриманих у неформальній та інформальній освіті. Процедури визнання врегульовані "Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки" <http://surl.li/daloo>. Визнання результатів поширюється як на обов'язкові, так і на вибіркові освітні компоненти.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів за ОНП “Біологія організмів та надорганізованих систем” регламентується “Положенням про організацію освітньо-наукового процесу здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому/освітньо-творчому) та науковому рівнях” (<http://surl.li/egkvk>). ОК10. Педагогічна практика входить до циклу дисциплін професійної підготовки. Загальний обсяг педагогічної практики становить 6 кредитів ЄКТС. Відповідно до змісту силабусу дисципліни [здобувачі освіти, які проходять педагогічну практику, залучаються до освітнього процесу кафедр у якості практикантів. Практиканти залучаються до створення та організації тестів в Microsoft Teams, організації проведення лабораторних занять, усного опитування та відпрацювань пропущених занять здобувачами освіти. Відвідують лекції та лабораторні роботи штатних працівників кафедри. Під час педагогічної практики здобувачі формують спроможності до педагогічної діяльності]. Відпрацювання практичних навичок дослідника відбувається за рахунок виконання наукової складової освітньо-наукової програми, яка складає 180 кредитів.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Забезпечення набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок, необхідних для біолога-науковця та педагога, здійснюється за рахунок обов'язкових освітніх компонентів, а також залучення здобувачів до участі у конференціях, воркшопах, програмах стажування, в тому числі міжнародних. Найбільше сприяють розвитку soft skills обов'язкові освітні компоненти «Іноземна мова для академічних цілей», «Академічна доброчесність та наукова етика», «Педагогічні основи професійно-комунікативної компетентності» та педагогічна практика.

7. Зміст освітньої програми урахуває вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній. При розробці ОНП враховано вимоги Закону України “Про вищу освіту” та “Положення про організацію освітньо-наукового процесу здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому/освітньо-творчому) та науковому рівнях у ВНУ ім. Лесі Українки” (<http://surl.li/egkvk>).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Навантаження здобувачів освіти у межах освітньої складової ОНП містить аудиторну та самостійну роботу. Обсяг самостійної роботи складає 58% загального обсягу навчальних годин. При цьому у дисциплінах циклу загальної підготовки частка самостійної роботи складає сумарно 39%, циклу професійної підготовки – 67%, циклу вибіркових дисциплін – 73%. Розподіл навантаження за семестрами дещо незбалансований. Так, у 1 семестрі аудиторне навантаження складає 198 год., у 2 семестрі – 132 год., у 3 семестрі – 118 год., у 4 семестрі – 100 год. Такий розподіл годин, на думку робочої групи, сприяє максимально ефективній організації часу здобувачів, дозволяючи опанувати освітню складову на початку навчання, щоб надалі сфокусуватися на виконанні наукової складової. Під час зустрічі зі здобувачами з'ясовано, що вони цілком задоволені організацією навчального процесу за ОНП.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня за дуальною формою освіти на ОНП не здійснюється. У ВНУ ім. Лесі Українки розроблено “Положення про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті ім. Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти” <http://surl.li/lrfeo>.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Використання електронної платформи для обрання вибіркових дисциплін; різнобічний розвиток комунікативних компетентностей та soft skills (ОК2. Іноземна мова для академічних цілей, ОК3. Академічна доброчесність та наукова етика, ОК4. Педагогічні основи професійно-комунікативної компетентності).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Обмежений перелік вибіркових дисциплін; невідповідність змісту окремих ВК тематиці наукових робіт здобувачів. ЕГ рекомендує гаранту та робочій групі ОНП переглянути перелік дисциплін вибіркового блоку та розширити можливості вибору здобувачів за рахунок доступу, зокрема, до каталогу вибіркових дисциплін інших ОП різних рівнів ВО до початку нового навчального року.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОНП загалом відповідає вимогам Критерію 2: 2.1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для третього рівня ВО; 2.2. Зміст ОНП має чітку структуру; освітні компоненти, включені до ОНП складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання; 2.3. Зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності 091 Біологія; 2.4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством; 2.5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності; 2.6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям; 2.8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Підкритерії 2.7 та 2.9 не застосовуються, оскільки професійний стандарт відсутній, а дуальна форма освіти на ОНП не реалізується. В освітній діяльності за ОНП виявлені певні недоліки, що можуть бути усунені під час наступного перегляду ОНП. ЕГ оцінює освітню діяльність за ОНП у розрізі Критерію 2 на рівні В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті ВНУ <http://surl.li/kwdsr>. Правила прийому до аспірантури передбачають проведення конкурсу серед вступників на основі вступного іспиту зі спеціальності та вступного іспиту з іноземної мови. Правила є чіткими та зрозумілими, містять перелік галузей знань та спеціальностей, за якими оголошується прийом на навчання в аспірантурі ВНУ на 2023 рік, порядок і терміни прийому заяв та документів, етапи вступної кампанії, порядок подання документів та їх перелік, інформацію щодо розрахунку конкурсного балу. Вступник може бути звільнений від складання вступного іспиту з іноземної мови за наявності дійсного сертифікату з тестів TOEFL, або International English Language Testing System, Cambridge English Language Assessment. Такий сертифікат зараховується як результат вступного випробування з найвищим балом, передбаченим Правилами прийому до аспірантури та докторантури ВНУ ім. Лесі Українки у 2023 році. При розрахунку конкурсного балу також враховуються додаткові бали за наукові досягнення. Детальний перелік досягнень, що можуть бути зараховані, та кількість балів за кожен вид досягнень наведені в Правилах прийому до аспірантури та докторантури <http://surl.li/qieoc>.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Прийом до аспірантури здійснюється на основі здобутого ступеня вищої освіти магістра/спеціаліста за відповідною або іншою спеціальністю. Зарахування до аспірантури відбувається на основі рейтингу, складеного за конкурсним балом. Конкурсний бал розраховується за результатами вступних іспитів зі спеціальності та іноземної мови. При цьому вступник може отримати додаткові бали за [статті в журналах, що входять до переліку фахових видань України категорії «Б», та статті в закордонних журналах, що не індексуються в наукометричних базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus (за обраною спеціальністю)], [Участь у науковій всеукраїнській конференції (за умови публікації тез доповіді за обраною спеціальністю) за період не більше трьох років до моменту вступу], [Участь у науковій міжнародній конференції (за умови публікації тез доповіді за обраною спеціальністю іноземною мовою) за період не більше трьох років до моменту вступу], [Патент або авторське свідоцтво про винахід за обраною галуззю знань, за період не більше трьох років до моменту вступу], [Переможці та призери всеукраїнських студентських олімпіад та Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт у відповідності до обраної спеціальності, за період

не більше трьох років до моменту вступу], [Диплом магістра/спеціаліста з відзнакою за обраною спеціальністю] <http://surl.li/qieoc>. Отже, особливості ОНП враховані у програмі вступного іспиту зі спеціальності та у додаткових балах. Програма вступного іспиту загалом відображує зміст базових знань, необхідних для навчання за ОНП, однак слід зазначити, що у ній відсутні питання з біохімії <https://vstup.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/091.pdf>. Експертна група рекомендує внести відповідний розділ до програми вступного іспиту.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регламентовано «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ВНУ ім. Лесі Українки (<http://surl.li/efteg>), "Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ ім. Лесі Українки" (<http://surl.li/daloo>) та "Положенням про організацію освітньо-наукового процесу здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому/освітньо-творчому) та науковому рівнях у ВНУ імені Лесі Українки" (<http://surl.li/egkvk>), Процедури визнання є чіткими та прозорими та детально описані у вказаних документах. За час реалізації ОНП вказані процедури не застосовувалися через відсутність прецеденту.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентуються «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ ім. Лесі Українки (<http://surl.li/daloo>). [Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК]. [Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, розповсюджується на обов'язкові та вибіркові ОК навчального плану ОП], [Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, дозволяється для ОК, викладання яких за навчальним планом ОП починається з другого семестру], [Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання]. Наявність сертифікату відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче В 2) дає підстави для перезарахування з підсумковою оцінкою 100 балів з освітнього компонента Іноземна мова для академічних цілей циклу загальної підготовки навчальних планів усіх ОП та всіх рівнів вищої освіти. У відомостях про самооцінювання вказано, що приклади застосування наведених процедур для визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, на ОНП мали місце, що підтверджено під час зустрічі зі здобувачами.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Урахування особливостей ОНП при вступі: можливість нарахування додаткових балів за наукові досягнення за спеціальністю.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність питань з біохімії у програмі вступного іспиту. ЕГ рекомендує гаранту та робочій групі здійснити перегляд програми іспиту та ввести в неї вказаний розділ до початку вступної кампанії 2024 року.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня програма загалом відповідає підкритеріям Критерію 3: 3.1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти, 3.2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості ОНП; 3.3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми; 3.4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми, з недоліками, що можуть бути виправлені протягом короткого терміну, та може бути оцінена на рівні В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

У результаті проведення зустрічей та при вивченні поданих документів ЕГ дійшла висновку, що форми та методи навчання, які викладені у таблиці з додатків до ВСО, сприяють досягненню заявлених у ОНП «Біологія організмів та надорганізмових систем» цілей та програмних результатів навчання та відповідають вимогам компетентнісного та студентоцентрованого підходів та принципам академічної свободи, що вказано у Стратегії розвитку ВНУ ім. Лесі Українки на 2020 – 2024 рр. (<https://cutt.ly/3nXvCNj>) та Положенні про організацію освітньо-наукового процесу здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому/освітньо-творчому) та науковому рівнях у ВНУ ім. Лесі Українки (<https://is.gd/Kus68T>). Основними формами навчання та викладання є лекції, лабораторні та практичні роботи, педагогічна практика, індивідуальні завдання, самостійна робота, консультації, контрольні заходи (екзамени та заліки), а також використання під час навчального процесу електронних освітніх платформ. Позитивним фактом є використання у навчальному процесі інтерактивних методів навчання, зокрема, мозкового штурму, бесіди, кейс-методу, методу фасилітації, методу проєктів. Цей факт був підтверджений під час зустрічі із здобувачами, які зазначили, що дані форми навчання і методи сприяють засвоєнню теоретичного матеріалу та набуттю практичних навичок. Форми та методи навчання відображені у силабусах ОК, які розміщені на сайті ОНП (<http://surl.li/qienj>, <http://surl.li/qienj>). НПП самостійно обирають форми і методи навчання відповідно до специфіки кожної ОК. Здобувачі мають змогу сформувати власну освітню траєкторію навчання через вільний вибір ОК, участь у формуванні навчальних планів та обговоренні ОНП, вільний доступ до інформації про ОНП, вибір наукового керівника та тематики дослідження, баз практики та академічної мобільності. Це було підтверджено під час зустрічі із здобувачами, а також при аналізі результатів опитування здобувачів щодо якості освітнього процесу за ОНП та якості практичної підготовки (<http://surl.li/euxcj>). Проте результати опитування НПП, роботодавців, випускників на сайті факультету відсутні. Здобувачі відзначають, що мають можливість на академічну мобільність як в межах України, так і поза нею.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На сторінці ОНП розміщені силабуси обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін, де висвітлено цілі, зміст, програмні результати навчання, порядок і критерії оцінювання (<http://surl.li/qienj>, <http://surl.li/qienj>). Під час зустрічей із здобувачами та НПП було підтверджено, що ця інформація оприлюднюється здобувачам на початку вивчення ОК.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

У ході роботи ЕГ було встановлено, що викладання ОК відбувається із врахуванням наукових інтересів здобувачів. Зміст ОК сформований відповідно до наукової тематики випускаючих кафедр та наукових шкіл факультету біології та лісового господарства. НПП, що викладають на ОНП «Біологія організмів та надорганізмових систем», залучені до виконання проєктів, наукових стажувань як в Україні, так і за кордоном, що дозволяє регулярно оновлювати зміст ОК. На факультеті видається наукове видання «Нотатки сучасної біології» (<https://journalbio.vnu.edu.ua/index.php/bio>), що включене до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України (<https://nfv.ukrintei.ua/search?nameSearch=нотатки%20сучасної%20біології&sortOrder=title>). Здобувачі мають змогу надрукувати результати своїх досліджень в цьому журналі. Завдяки договорам про співробітництво з іншими установами здобувачі мають доступ до баз відповідних наукових установ, чим активно користуються для виконання власних дисертаційних досліджень. Апробацію та оприлюднення результатів власних наукових досліджень здобувачі здійснюють на всеукраїнських та міжнародних конференціях та різноманітних заходах, в

організації яких активну участь беруть Рада молодих вчених та Наукове товариство аспірантів та студентів. Також в університеті проводяться Фестивалі науки та тиждень факультету біології та лісового господарства (<https://vnu.edu.ua/uk/news/tizhden-fakultetu-biologii-ta-lisovogo-gospodarstva-o>, (<https://vnu.edu.ua/uk/news/tyzhden-fakultetu-biologiyi-ta-lisovoho-hospodarstva>), в роботі яких активну участь беруть аспіранти. НПП, що залучені до викладання, в більшості є науковими керівниками здобувачів та активно залучені до наукової роботи, що дозволяє тісно інтегрувати зміст ОК із науковою роботою здобувачів. Активну участь у реалізації наукових досліджень здобувачів беруть роботодавці, що було підтверджено на зустрічах із здобувачами та стейкхолдерами.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Назву ОНП «Біологія організмів та надорганізмових систем» було змінено у 2020 році. У зв'язку з цим було змінено і доповнено перелік ОК. Останній перегляд ОНП відбувся в 2023 році. Під час аналізу документів та зустрічей із фокус-групами було встановлено, що ініціаторами змін є стейкхолдери, НПП, здобувачі. Оновлення змісту ОК відбувається викладачами на основі стажувань (наприклад, д. б. н., проф. Сухомлін К. Б. брала участь у міжнародному проєкті «UK – Ukraine. Twinning Grant Scheme» в Anglia Ruskin University (<https://mon.gov.ua/ua/news/naukovci-vnu-imeni-lesi-ukrayinki-z-robochim-vizitom-vidvidali-kembridzh>), науково-дослідної та видавничої діяльності (таблиця 2 додатків до ВСО). Внесені до змісту ОК зміни відображаються у силабусі та навчально-методичному забезпеченні, обговорюються на засіданні кафедри та погоджуються гарантом ОНП (протоколи обговорення ОНП, <https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/fakultet-biologiyi-ta-lisovoho-hospodarstva>). Обговорення ОНП та ОК відбуваються також під час конференцій, симпозіумів, круглих столів.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Питаннями інтернаціоналізації діяльності ЗВО займається відділ міжнародних зв'язків ВНУ ім. Лесі Українки (<https://cutt.ly/EnXTfN1>). Здобувачі та НПП мають доступ до наукометричних баз даних, до різноманітних програм мобільності (Еразмус+, Horizon 2020, програми ім. Фулбрайта та Кіркланда). Викладачі та здобувачі провадять міжнародну діяльність, проте активність здобувачів щодо участі в програмах міжнародної академічної мобільності не є високою. Зокрема, НПП, які викладають на ОНП та є науковими керівниками аспірантів, пройшли стажування та долучались до роботи конференцій у Польщі (Чарікова І. В., Пріма Р. М.), Великій Британії (Єлісеєва Л.В., Сухомлін К.Б.), США (Кузнецов І.П.), Литви (Фіщук О.С.), Німеччині (Крисанова Т. А.), Болгарії (Фіщук О.С.), Франції (Степанюк Я. В.). Проф. Бояр А.О. є учасником проєктної команди «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ», Американських рад з міжнародної освіти в Україні (2020-2022 рр.). Д. б. н., проф. Сухомлін К. Б. брала участь у міжнародному проєкті «UK – Ukraine. Twinning Grant Scheme» в Anglia Ruskin University (<https://mon.gov.ua/ua/news/naukovci-vnu-imeni-lesi-ukrayinki-z-robochim-vizitom-vidvidali-kembridzh>). На ОНП практикується запрошення провідних науковців установ-партнерів для проведення лекцій та семінарів (<https://cutt.ly/cwJ7FwT>). Здобувачі також залучені до процесів інтернаціоналізації. Зокрема, аспірантка Покотило О. виграла грант на публікацію в журналі The Anatomical Record та тревел-грант на International Congress of Vertebrate Morphology (Australia, 2023).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Навчання та викладання на ОНП проводиться на високому науковому та методичному рівні з дотриманням студентоцентрованого підходу, про що свідчить можливість здобувачів самостійно обирати теми дисертаційних робіт, керівників, бази проведення практик; під час викладання застосовуються як класичні, так і інтерактивні методи навчання, що сприяє засвоєнню теоретичного матеріалу та набуттю практичних навичок; викладачі та керівники поєднують наукову та викладацьку діяльність, що дозволяє ефективно оновлювати зміст навчальних дисциплін; наявність тісних контактів із професіоналами-практиками, що дозволяє здобувачам використовувати їх матеріальну базу та впроваджувати результати наукових досліджень.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

ЕГ рекомендує гаранту ОП та Відділу міжнародних зв'язків активізувати роботу серед здобувачів щодо участі у програмах внутрішньої і зовнішньої академічної мобільності. Доцільним було б проведення опитування щодо потреб та проблем здобувачів у контексті міжнародної діяльності для визначення можливих напрямків удосконалення організаційної роботи з інтернаціоналізації.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ЕГ дійшла висновку про відповідність ОНП у контексті Критерію 4 рівню В: 4.1. Форми та методи навчання і викладання, що використовуються для провадження ОНП, сприяють досягненню заявлених в ОНП цілей, ПРН та регламентуються відповідними документами ЗВО. 4.2. Здобувачам своєчасно та в доступній формі надається інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання. 4.3. Університет забезпечує ефективне поєднання здобувачами навчання з науковими дослідженнями. 4.4. НПП постійно оновлюють зміст освіти на основі сучасних досягнень і практик у галузі біології. 4.5. Навчання, викладання та наукові дослідження на НПП пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти, проте активність здобувачів щодо участі у програмах академічної мобільності та наукових стажуваннях є невисокою. ОНП може бути вдосконалена у контексті підкритерію 4.5.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів регулюються Положенням про організацію і проведення поточного і підсумкового контролю у формі комп'ютерного тестування у Волинському національному університеті ім. Лесі Українки (<https://is.gd/29kEpw>) та Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету ім. Лесі Українки (<http://surl.li/kvyni>). Критерії оцінювання оприлюднюються в ОНП, навчальному плані, силабусах, які розміщені на сайті ОНП (<https://vnu.edu.ua/uk/all-educations/biologiya-orhanizmiv-ta-nadorhanizmovykh-system-plan-zatv-2023r>). Під час зустрічі із здобувачами було підтверджено чіткість та зрозумілість цих критеріїв. Аналіз результатів опитування здобувачів також це підтверджує (<https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/fakultet-biologiyi-ta-lisovoho-hospodarstva>). Контрольні заходи, що реалізуються в рамках ОНП, включають модульні контрольні роботи, іспити, заліки. На зустрічах із фокус-групами було підтверджено, що під час проведення заліків та екзаменів оцінюється теоретична та практична підготовка здобувачів за відповідним ОК. Викладач самостійно визначає форми проміжного та підсумкового контролю за ОК із врахуванням його специфіки. У ВСО вказано, що [іспит може вважатися зарахованим, якщо здобувач набирає не менше 75 балів ЄКТС]. Проте у силабусах з ОК6 і ОК8 (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2024-01/Силабус%20Морфологія%20рослин%202023_o.pdf, https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2024-01/Силабус%20Паразитологія%20ДФ%20остац%202023%20%281%29_o.pdf) не вказана ця інформація та наведена шкала оцінювання, з якої випливає можливість отримання балів менше за 75 (60-66 – достатньо, 67-74 – задовільно). У силабусі ОК1 також відсутня ця інформація, проте зазначено, що [якщо протягом семестру здобувач набрав 75 і більше балів, він може отримати оцінку не складаючи іспит]. Отже, в силабусах ОК по-різному висвітлена інформація щодо оцінювання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія та біохімія за третім освітньо-науковим рівнем відсутній. Аспіранти щороку звітують про виконання індивідуального плану (освітня та наукова складова) на засіданнях кафедри та вченої ради факультету біології та лісового господарства. Під час зустрічей із фокус-групами було встановлено, що атестація здобувачів відбувається двічі на рік у встановлені терміни. ЕГ ознайомилась з індивідуальними планами здобувачів (документи надіслані на запит). Форма атестації здобувачів за ОНП регулюється Положенням про атестацію здобувачів ступеня доктора філософії у ВНУ ім. Лесі Українки (<https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Polozhennya-pro-atestatsiyu.pdf>), Положенням про організацію освітньо-наукового процесу здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому/освітньо-творчому) та науковому рівнях у ВНУ ім. Лесі Українки (<https://is.gd/Kus68T>), Порядком присудження ступеня доктора філософії (Постанова КМУ від 12.01.2022 №44) (<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-i120122-44>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Проведення контрольних заходів регулюється Положенням про організацію освітньо-наукового процесу здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому/освітньо-творчому) та науковому рівнях у ВНУ ім. Лесі Українки (<https://is.gd/Kus68T>), Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ ім. Лесі Українки (<https://is.gd/Z1VxgF>), Положенням про організацію і проведення поточного і підсумкового контролю у формі комп'ютерного тестування у Волинському національному університеті ім. Лесі Українки (<https://is.gd/29kEnw>). Здобувачі можуть ознайомитися із правилами проведення контрольних заходів у силабусах ОК. Об'єктивність оцінювання здобувачів на всіх етапах навчання забезпечується дотриманням екзаменаторами принципів прозорості, неупередженості та публічності процесу оцінювання; процедура оцінювання та критерії оцінювання висвітлені в силабусах ОК. Об'єктивність оцінювання здобувачів на всіх етапах навчання забезпечується завдяки розробленій рейтинговій системі оцінювання результатів навчання, яка наведена у силабусах. Здобувачі звітують про виконання індивідуального плану двічі на рік на засіданнях кафедр та вченої ради факультету. Здобувачі мають право на повторне перескладання викладачу іспиту або заліку. Оскарження результатів усіх видів контрольних заходів регламентується Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ ім. Лесі Українки (<https://is.gd/2UrZGU>), Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ ім. Лесі Українки (<http://surl.li/kvuni>) та Положенням про організацію і проведення поточного і підсумкового контролю у формі комп'ютерного тестування у ВНУ ім. Лесі Українки (<https://is.gd/29kEnw>). Випадків конфліктних ситуацій та/або незгоди здобувача із оцінкою, повторного проходження контрольних заходів та оскарження результатів контрольних заходів на даній ОНП зафіксовано не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В Університеті існують чіткі та зрозумілі процедури дотримання академічної доброчесності, які визначені в Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ ім. Лесі Українки (<https://is.gd/2UrZGU>) і Кодексі академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки (<https://is.gd/Yb4S7e>). Популяризація академічної доброчесності серед здобувачів відбувається шляхом проведення вебінарів та тематичних конференцій (<https://cutt.ly/AnXScUG>). Університет є учасником проєктів з академічної доброчесності (<https://cutt.ly/5wJk84DH>), проводяться тижні академічної доброчесності (<https://cutt.ly/rnXDysm>), інші заходи, в тому числі за участі уповноваженої з антикорупційної діяльності Анастасії Шум. Під час зустрічей із викладачами та здобувачами було встановлено, що пропагування принципів академічної доброчесності відбувається під час викладання ОК. Зокрема, до ОНП була введена ОКЗ «Академічна доброчесність та наукова етика». Технологічним рішенням, що є інструментом у протидії порушенням академічної доброчесності, є сервіс перевірки робіт на плагіат Unicheck, StrikePlagiarism. Перевірки підлягають наукові та навчально-методичні праці НПП, статті у наукових періодичних виданнях університету, дисертації докторантів, аспірантів та кваліфікаційні (курсіві) роботи здобувачів. Дисертації здобувачів третього рівня освіти з 01.01.2024 року розміщуються у відкритому доступі в електронному репозитарії бібліотеки університету. У разі виявлення порушення академічної доброчесності у роботах викладачі та здобувачі несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства. Результати опитувань здобувачів щодо їх ознайомленості із політикою академічної доброчесності на сайті факультету відсутні. Випадків академічної недоброчесності на ОНП не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

На ОНП впроваджено ефективну систему контролю знань здобувачів з врахуванням специфіки окремих ОК. У ЗВО сформована різноманітна система інформування викладачів та здобувачів щодо правил академічної доброчесності та популяризації академічної доброчесності, починаючи від спілкування викладачів, наукових керівників та здобувачів протягом навчання та виконання наукових досліджень до участі різних структурних підрозділів університету у різноманітних заходах (вебінарах, конференціях, гостьових лекціях, проєктах), присвячених питанням академічної доброчесності. Позитивною практикою в цьому контексті є впровадження в навчальних процес ОКЗ «Академічна доброчесність та наукова етика».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

В силабусах ОК по-різному висвітлена інформація щодо оцінювання. ЕГ рекомендує гаранту ОНП і групі забезпечення на початок 2024-2025 навчального року уніфікувати інформацію про оцінювання у силабусах ОК, які викладаються на ОНП. Результати опитувань здобувачів щодо їх ознайомленості із політикою академічної доброчесності на сайті факультету відсутні. ЕГ рекомендує гаранту ОНП та керівництву факультету біології та лісового господарства протягом 2024-2025 навчального року розмістити результати опитування на сайті факультету.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОНП відповідає вимогам критерію 5 на рівні В: 5.1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання результатів є зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти передбачених ОПП результатів навчання. Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводиться до здобувачів вчасно та за допомогою різних каналів зв'язку. Проте інформація щодо оцінювання, яка наведена в силабусах ОК, потребує уніфікації; 5.2. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія та біохімія за третім освітньо-науковим рівнем відсутній. Форми атестації здобувачів застосовуються відповідно до нормативної бази ЗВО; 5.3. Правила проведення контрольних заходів та система нараховання балів є чіткими, зрозумілими, дозволяють забезпечити об'єктивність екзаменаторів; 5.4. У ЗВО застосовуються різні інструменти для забезпечення дотримання академічної доброчесності та її пропагування, проте результати опитувань здобувачів щодо їх ознайомленості із політикою академічної доброчесності на сайті факультету відсутні. ОНП може бути вдосконалена у контексті підкритеріїв 5.1, 5.4.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Викладачі, задіяні на ОНП «Біологія організмів та надорганізмових систем», мають відповідну академічну кваліфікацію, стажування та професійну кваліфікацію. Професіоналізм викладачів визначається відповідністю критеріям, визначеним Постановою КМУ від 30.12.2015 р. № 1187 « Про затвердження Ліцензійних умов ...». Гарантом ОНП є доктор біологічних наук, професор Фіщук Оксана Сергіївна, науково-педагогічний досвід якої дозволяє здійснювати контроль за освітньою діяльністю за даною ОНП, вона має достатню публікаційну активність. Тематика наукових публікацій та науково-методичних видань викладачів загалом відповідає змісту ОК, які вони забезпечують.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури Конкурсного добору викладачів є прозорими і забезпечують залучення до ОНП викладачів з високим рівнем професіоналізму. Це регламентується Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників і укладання трудових договорів з ними (контрактів) у ВНУ ім. Лесі Українки (<https://is.gd/Iomd6m>) відповідно до Положення про порядок та основні кваліфікаційні вимоги при призначенні (переведенні) на посади науково-педагогічних працівників ВНУ ім. Лесі Українки (<https://is.gd/obZflr>). Конкурсний добір ґрунтується на засадах демократичності, є прозорим, спрямованим на визначення кваліфікованішого претендента з урахуванням досвіду роботи, академічної та професійної кваліфікації. Критеріями оцінки кандидатів є показники діяльності претендента на посаду та досягнення у професійній діяльності за 5 останніх років, відповідність ОК, які має забезпечувати викладач, відгуки здобувачів. З 2020 р. запроваджено нові форми контрактів для НПП (<https://is.gd/xHNNar>). Під час зустрічей з фокус-групами було підтверджено, що здобувачі регулярно залучаються до оцінювання викладачів, проте результати цих опитувань не висвітлено на сайті факультету.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Університет залучає роботодавців на етапі розробки та впровадження ОНП, на етапах її реалізації, перегляду та оновлення (протокол № 7 від 26.04.2023 р. засідання вченої ради факультету біології та лісового господарства <http://surl.li/osnnj>). Це підтверджено під час зустрічі ЕГ з роботодавцями та відкритій зустрічі. Університет має

підписані договори про співробітництво із низкою установ та підприємств (Волинська обласна клінічна лікарня, ДУ «Волинська обласна фітосанітарна лабораторія», ТОВ «ГЕМО МЕДИКА ЛУЦЬК», Обласний госпіталь для інвалідів війни та ін. (<http://surl.li/pdcmx>; <http://surl.li/pdcr1>)), що дає можливість залучення відповідних професіоналів до навчального процесу. Група забезпечення ОНП та гарант постійно залучають роботодавців до науково-практичних семінарів, освітнього процесу, проведення спільних наукових заходів.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, роботодавців до аудиторних занять відбувається систематично. Зокрема, у рамках тижня факультету біології і лісового господарства пройшов науковий вебінар «Нервові тики: симптоми, причини, діагностика», доповідачем виступила випускниця факультету, спеціаліст з реєстрації ЕЕГ Technician Advocate Lutheran General Hospital (Chicago, USA) Наталія Євпак (USA) (<https://vnu.edu.ua/uk/news/tyzhden-fakultetu-biologiyi-ta-lisovoho-hospodarstva>); з 25.10. по 22.11.2022 р. відбулися online-лекції провідних науковців Університету Південної Кароліни (США) у рамках програми «Visiting-professor»; 2022 р. відбулася онлайн-лекція Наталії Гошилик на тему: «Принципи та практики академічної доброчесності в США: досвід Каліфорнійського університету в Берклі» (<http://surl.li/pdczf>); 2023 року відбувся Тиждень Мозку у ВНУ ім. Лесі Українки. Інформація про проведення відкритих лекцій професіоналами-практиками та експертами галузі представлена на сайті відділу міжнародних зв'язків (<http://tinyurl.com/4veev3t>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Процедури, види, форми, тривалість, періодичність та визнання результатів підвищення кваліфікації регламентовані Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників (<https://is.gd/НКЕуМ1>). Під час роботи ЕГ було встановлено, що викладачі можуть самостійно обирати форми, види та суб'єктів надання освітніх послуг як в Україні, так і за кордоном для підвищення своєї кваліфікації. Для цього укладено двосторонні угоди про підвищення кваліфікації (стажування) НПП з низкою установ, організацій та іншими ЗВО (<https://is.gd/НАЕgzH>). Основними видами підвищення кваліфікації є стажування та навчання за програмами підвищення кваліфікації, тематика яких може стосуватися як предметної області відповідних ОК, технологій навчання та інституційних питань. Університет сприяє професійному розвитку викладачів, які викладають на ОНП, шляхом інформування їх про круглі столи, вебінари, семінари, тренінги та стимулює їх до участі у розробці спільних міжнародних проєктів та міжнародних грантів. Так, закордонні стажування пройшли керівники аспірантів - Степанюк Я. (стажування в рамках ОНП, Франція, Париж, на клінічних базах університету імені Рене Декарта та університету імені Дені Дідро, 2020 р.); Кузнецов І. (грант за програмою Фулбрайта - гостьовий вчений, Університет Пердью, м. Вест Лафайет, США, Лабораторія обчислювальної когнітивної нейронауки професора Себастьяна Елі (<https://is.gd/НАЕgzH>); Фіщук О. (стажування в Куявському університеті, Вроцлав, Польща, 2022 р.); Сухомлін К. долучилася до реалізації міжнародного проєкту у Кембриджі (<http://tinyurl.com/3wrs3hp2>). Таким чином, ЕГ встановила, що Університет сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Університет стимулює розвиток викладацької майстерності шляхом матеріального та професійного заохочення. Механізми стимулювання викладацької майстерності регламентуються Колективним договором (<https://cutt.ly/NnX4Otg>) та Положенням про рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр, факультетів (інститутів) ВНУ ім. Лесі Українки (<https://is.gd/h4h3sn>). За результатами аналізу документів та зустрічей із фокус-групами для стимулювання викладацької майстерності в університеті використовуються: преміювання за здобуття наукового ступеня доктора наук, за публікацію наукових статей у журналах, що індексуються у наукометричній базі даних Scopus (Q1), за сумлінну працю та зразкове виконання обов'язків, за результатами рейтингового оцінювання. Викладач за поданням кафедри може піти у творчу відпустку зі збереженням посади і заробітної плати для завершення дисертації або наукової праці. Усі НПП за ОНП зайняли високі позиції у рейтингу 2023 року та були премійовані. Також існує система нематеріального заохочення викладачів – нагородження їх дипломами вченої ради університету/факультету за особливі здобутки та досягнення та ін.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і забезпечують залучення до ОНП викладачів з високим рівнем професіоналізму. ЗВО було запроваджено нові форми контрактів, в яких чітко прописані основні вимоги до

викладачів, з ними претенденти на посади мають можливість ознайомитися перед поданням документів на конкурс. До аудиторних занять систематично залучаються професіонали-практики, що дає змогу здобувачам набутти практичних знань та умінь. У ЗВО розроблено систему матеріального та нематеріального стимулювання розвитку викладацької майстерності (наявність преміального фонду, можливість творчої відпустки із збереженням посади та заробітної плати).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Результати опитувань здобувачів щодо оцінки окремих ОК не висвітлено на сайті факультету. ЕГ рекомендує гаранту ОНП та керівництву факультету біології та лісового господарства протягом 2024-2025 навчального року розмістити результати опитувань на сайті факультету.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ дійшла висновку про відповідність ОНП у контексті Критерію 6 рівню В: 6.1. НПП, залучені до реалізації ОНП, мають відповідну академічну та професійну кваліфікацію, відповідають п. 38 Ліцензійних умов щодо професійної активності, що дозволяє досягти визначених цілей і результатів навчання. 6.2. Процедура конкурсного добору викладачів в ЗВО є відкритою і прозорою, вони достатньою мірою ознайомлені з процедурою обрання за конкурсом, проте результати опитувань здобувачів щодо оцінки окремих ОК не висвітлено на сайті факультету. 6.3. До реалізації ОНП активно залучаються роботодавці. 6.4. ЗВО залучає професіоналів-практиків до аудиторних занять. 6.5. ЗВО всебічно сприяє професійному розвитку НПП. 6.6. В ЗВО працює система матеріального та нематеріального заохочення НПП. ОНП може бути вдосконалена у контексті підкритерію 6.2.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час зустрічей зі здобувачами ВО, студентським самоврядуванням та науково-педагогічним персоналом була отримана інформація про те, що досягнення цілей ОНП відбувається завдяки використанню матеріально-технічної бази університету. На факультеті діють дві навчальних лабораторії Зоології безхребетних тварин (<https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/>), Зоології хребетних тварин (<https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/>), три навчально-наукових лабораторії - Гістології та морфогенезу (<https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/>), Олігохетології (<https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/>), Фауни і систематики безхребетних тварин біоценозів Західного Полісся (<https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/>), у яких демонструються акваріуми та інсектарії. На факультеті функціонує навчально науковий музей зоології. Усі лабораторії оснащені сучасною комп'ютерною і мікроскопічною технікою, яка дозволяє на належному рівні проводити різноманітні дослідження за науковими тематиками. У будівлі факультету біології та лісового господарства облаштовано укриття, наявні запасні виходи на кожному з поверхів. ОНП забезпечена навчальними аудиторіями з достатньою кількістю робочих місць та мультимедійним обладнанням (телевізор, комп'ютер), комп'ютерними класами (сучасні комп'ютери у достатньому обсязі, наявні місця для проведення дистанційних занять, мультимедійні проектори, екрани, доступ до мережі Інтернет), також наявна зона відпочинку, їдальня, спортивний та тренажерний зал, спортивний майданчик, гуртожитки. Проведення наукових заходів здійснюється у Коворкінг-Центрі (<http://surl.li/qdbxu>) «Академ-Бізнес ХАБ» (<http://surl.li/qdbyh>). Під час огляду бібліотечного корпусу ЕГ з'ясувала, що для здобувачів забезпечена достатня кількість посадкових місць та періодичних видань. Здобувачам ОНП надається безкоштовний доступ до електронних навчальних ресурсів Moodle, Office 365, сервісів Google тощо. Бібліотека ЗВО є учасником проекту (ELibUkr). Всі ОК мають розроблені та затверджені силабуси, які розміщено у вільному доступі на офіційному сайті кафедри. Для дистанційного навчання ЗВО працює на платформі Moodle, тому заняття, опитування та інші навчальні завдання студенти виконують на цій платформі, хоча також активно застосовується Zoom для читання лекцій, проведення практичних та лабораторних занять.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей зі здобувачами ВО, студентським самоврядуванням та науково-педагогічним персоналом була отримана інформація про те, що доступ до всіх навчальних приміщень та користування мультимедійним обладнанням є безкоштовним. Також здобувачі ВО та академічний персонал мають право на безоплатне користування бібліотекою (у тому числі участь у проєктах). Здобувачі активно реалізують свій науковий потенціал шляхом участі у міжнародних наукових конференціях, таких як "Молода наука Волині: (<http://surl.li/qibur>) пріоритети та перспективи досліджень", "Третій рівень освіти в Україні: становлення та тенденції", "Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук". Вони також публікують свої роботи у фаховому журналі категорії Б "Нотатки сучасної біології". (<http://surl.li/qibvq>). У ЗВО функціонують Центр культури і дозвілля (<http://surl.li/bpusr>), Психологічна служба (<http://surl.li/bemnp>) (безкоштовна для ЗО), волонтерська організація «Ластівка» (<http://surl.li/dytwp>), Мовний центр «Світ» (<http://surl.li/qdail>), Інклюзивний хаб (<http://surl.li/beyig>), Кворкінг-Центр (<http://surl.li/qdbxu>), «Академ-Бізнес ХАБ» (<http://surl.li/qdbyh>). З метою виявлення і врахування потреб та інтересів здобувачів працівники навчально-методичного відділу забезпечення якості вищої освіти, деканату, куратори систематично проводять зустрічі та опитування здобувачів. Таким чином, ЗВО забезпечує безоплатний доступ НПП і здобувачів до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів. Декан факультету, заступник декана з виховної роботи, викладачі, куратори забезпечують контакти між здобувачами освіти та адміністрацією університету стосовно будь-яких потреб та інтересів, а також проводять їх опитування щодо задоволення освітнім процесом та його умовами.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Зустріч зі здобувачами вищої освіти та студентським самоврядуванням дала змогу зрозуміти, що освітнє середовище за ОНП «Біологія організмів та надорганізованих систем» задовольняє потреби та інтереси здобувачів, у закладі створена потужна освітня інфраструктура, яка відповідає чинним вимогам охорони праці, протипожежної безпеки, цивільного захисту тощо. Навчальні та службові приміщення, гуртожитки, укриття відповідають санітарно-епідеміологічним, протипожежним нормам. Факультет активно залучений до Всеукраїнської програми ментального здоров'я (<http://surl.li/pdeed>), також щороку відбувається Тиждень психічного здоров'я для усіх ЗО та НПП (<http://surl.li/pdefh>). Сприяння духовному, фізичному розвитку студентської молоді, виховання у неї почуття громадянської свідомості здійснюється відділом молодіжної політики та соціальної роботи (<https://cutt.ly/CnCiowl>) та Центром волонтерів ЗВО (<https://cutt.ly/NnCoqQs>). Робота в лабораторіях і практики починаються з інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності. Результати поінформованості фіксуються у відповідних журналах. У корпусі С, впроваджено алгоритм дій ЗО та НПП у випадку тривоги «Організація безпечного освітнього середовища в умовах воєнного стану» (<http://tinyurl.com/8kcrf4mj>). При виникненні ризиків масових атак навчання переходить у дистанційну форму. ЕГ пересвідчилася в наявності вогнегасників та інформації з дотримання безпеки в умовах воєнного стану. ЗО постійно беруть участь у заходах, які анонсує та проводить студентське самоврядування факультету, що свідчить про високий рівень організаційної та інформаційної підтримки. Усі навчальні приміщення відповідають санітарним нормам та правилам протипожежної безпеки, оснащені вогнегасниками, схемами евакуації людей до основного та запасних виходів, правилами поведінки та дії під час пожежі, повітряної тривоги.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Здобувачі вищої освіти отримують всебічну підтримку як під час навчання, так і у вільний час. Комунікація відбувається змішаним шляхом – як з використанням дистанційних платформ, Moodle та соціальних мереж, так і під час особистого спілкування в межах Університету. Деканат організовує вступні іспити в аспірантуру, формує розклади занять та атестації аспірантів тощо шляхом їх оприлюднення на стендах та сторінці факультету. Науково-дослідна частина інформує про наукові конференції та семінари для ЗО та дослідників ЗВО, програми підтримки молодих науковців, організовує науково дослідницькі заходи для студентів та молодих учених університету. Освітня та консультативна підтримка здобувачів ОНП здійснюється також шляхом професійного спілкування із гарантом ОНП, групою забезпечення, деканатом, ректором. Аспіранти приймають активну участь в перегляді освітньої програми. Для індивідуального звернення наявна скринька довіри.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Будівля, де відбувається освітній процес за ОНП, обладнана пандусом та ліфтом (продемонстровано під час огляду матеріально технічної бази). Умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами в університеті регулюються, правилами прийому до ВНУ ім. Лесі Українки (<http://surl.li/gthkt>). У нормативних документах зазначено, що особи з особливими потребами мають право на: пільгове зарахування на навчання за кошти державного бюджету, поєднання аудиторної та дистанційної форм навчання, навчально-реабілітаційний супровід, на отримання соціальної стипендії, відпочинку. У ЗВО функціонує інклюзивний хаб, який сприяє соціалізації осіб з особливими освітніми потребами (<http://surl.li/beyig>). У даний час особи з особливими освітніми потребами на даній освітній програмі не навчаються. Навчальні корпуси, соціально-побутова інфраструктура, спортзали облаштовано

згідно з нормами, передбаченими чинним законодавством, та обладнані пандусами для осіб з обмеженими фізичними можливостями. У корпусах С університету назви кафедр та таблички продубльовано шрифтом Брайля. В Університеті функціонує ветеранський хаб для підтримки родин військовослужбовців. ВНУ бере участь у проекті психологічної підтримки "Як ти?".

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

За результатами зустрічей зі студентами, представниками студентського самоврядування та академічним персоналом було встановлено, що на цей час випадків конфліктних ситуацій, зокрема пов'язаних із сексуальним домаганням, дискримінацією, булінгом і корупцією, не траплялося, але всі учасники освітнього процесу обізнані про алгоритм дій у відповідних ситуаціях. Про факт виявлення таких конфліктних ситуацій можна повідомити куратора, адміністрацію факультету, Психологічну службу. За період реалізації ОП фактів виявлення конфліктних ситуацій не було. У ЗВО провадиться політика попередження виникнення конфліктних ситуацій, що відображено у Статуті ВНУ ім. Лесі Українки (<http://surl.li/bfvxo>).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сучасна матеріально-технічна база (лабораторне та діагностичне обладнання, мультимедійні комплекси), яка регулярно поповнюється, в тому числі, за рахунок грантових коштів, потужна соціальна інфраструктура: гуртожитки, їдальні, спортзал, тренажерний зал, спортивний майданчик зі штучним покриттям, зала для проведення конференцій; наявність науково-дослідних лабораторій на випусковому факультеті; наявність наукового фахового видання категорії Б "Нотатки сучасної біології", що надає можливість публікацій наукових доробків здобувачів, використання у навчальному процесі інформаційно-освітніх систем Moodle, EDX, Udemu, Coursera; особлива увага з боку ЗВО до розбудови закладом безбар'єрного інклюзивного середовища: зокрема, при вході в навчальний корпус є пандус, а у корпусі - таблички та комп'ютерні клавіатури шрифтом Брайля, в корпусі також обладнано санітарно-гігієнічну кімнату для осіб з ООП (відповідно до вимог держ. буд. стандарту, з поручнями та місцем, достатнім для маневрування маломобільних груп), участь ЗВО проектів "Veteran hub" та "Як ти?", що може розглядатися, як взірцеві практики.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони за критерієм не виявлені.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОНП відповідає усім підкритеріям Критерію: 7.1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання; 7.2. ВНУ забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОНП; 7.3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОНП, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси; 7.4. ВНУ забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОНП; 7.5. ВНУ створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Особи з ООП на ОНП не навчаються, однак ВНУ приділяє особливу увагу розвитку інфраструктури для забезпечення потреб таких здобувачів: активно реалізується політика інклюзивності та розбудови безбар'єрного освітнього середовища задля реалізації права на освіту осіб з особливими потребами та маломобільних груп населення, створені відповідні умови для отримання освітніх послуг для осіб з інвалідністю (в бібліотеці наявне місце для слабозорих здобувачів, сайт бібліотеки є повністю адаптований під їх потреби, в навчальних аудиторіях обладнано місця для здобувачів, які пересуваються на візках, у корпусі є санітарно-гігієнічна кімната для здобувачів з ООП, у навчальних корпусах наявні таблички шрифтом Брайля). Зазначені практики можуть розглядатися як взірцеві. 7.6. ВНУ імені Лесі

Українки розроблені документи, які регламентують політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій (включаючи пов'язані із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією). Враховуючи потужну матеріально-технічну базу Університету, наявні механізми вирішення конфліктних ситуацій, з якими ознайомлені учасники освітнього процесу, створення Університетом безбар'єрного середовища для осіб з різними видами особливих освітніх потреб, реалізація ОНП за Критерієм 7 «Освітнє середовище та матеріальні ресурси» може бути оцінена на рівні відповідності А.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Під час проведення акредитаційної експерти ЕГ було встановлено, що ЗВО має визначені процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, які регламентуються «Положенням про розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд та закриття ОП у ВНУ імені Лесі Українки» <https://bit.ly/3XsjH5g>, «Пояснювальною запискою до складання силабусу освітнього компонента» (2022) <http://surl.li/egtnr>, «Порядком формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців та третім (освітньо-науковим, освітньо-творчим) рівнями вищої освіти денної (очної) та заочної форм навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» <http://surl.li/ejlfq>, рішеннями засідань науково-методичної ради університету. Під час відеозустрічі начальник навчально-методичного відділу забезпечення якості вищої освіти повідомила про роботу відділу, а саме: проведення моніторингу ОНП, розробка рекомендацій щодо оновлення ОНП, підготовку зразків документів при формуванні ОНП, яким керуються гаранті ОНП <http://surl.li/dfzpk>. Позитивною практикою є політика університету щодо підтримки та підвищення компетентності гарантів у впровадженні та вдосконаленні освітніх програм. Під час зустрічей з Гарантом ОНП, робочою групою ОНП та ОНП ЕГ встановлено, що до процедур розроблення, моніторингу та періодичного перегляду ОНП долучаються здобувачі, представники студентського самоврядування, НПП, які забезпечують окремі ОК, роботодавці та випускники. Також було підтверджено, що ЗВО послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Залучення представників студентського самоврядування до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості регламентується «Статутом університету» <https://bit.ly/3ImY55x> та «Положенням про студентське самоврядування у ВНУ імені Лесі Українки» <https://bit.ly/3iazndX>. Згідно з нормативно-правовими документами, які регламентують провадження освітнього процесу, зокрема процеси періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, як партнери виступають здобувачі вищої освіти та органи студентського самоврядування. Анонімне опитування здобувачів ОНП проводиться з 2020 року. Висловлені побажання та пропозиції аспірантів визначили перегляд ОНП: оновлення інформації за вибірковими ОК, створення силабусів. ОНП Біологія вперше була введена у 2016 році. У 2018 році відповідно до рекомендацій МОН України, у зв'язку із викликами сучасності, було оновлено ОНП і змінено назву програми на Біологія організмів та надорганізмових систем. Окрім того, було оновлено перелік вибіркових освітніх компонентів. Внаслідок останнього перегляду ОНП, яке було реалізовано у 2023 році, відбулися такі зміни: введено новий ОК циклу професійної підготовки Фізіологія та біохімія поведінки; за рекомендаціями стейкхолдерів та випускників введено до переліку вибіркових ОК Біофізика м'язів, Планування біоекологічних досліджень, Діагностика інфекційних хвороб. Перегляд освітньої програми здійснюється щорічно. За результатами перегляду зміни в освітню програму та навчальний план можуть не вноситися. У такому випадку, за потреби, вносяться зміни у зміст силабусів ОК. У 2023 році проект ОНП було представлено для громадського обговорення <http://surl.li/bvqne>. ОНП пройшла всі етапи обговорення та була затверджена рішенням Вченої ради ВНУ ім. Лесі Українки (протокол № 7 від 25.05.2023 р.).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час зустрічей з роботодавцями членами ЕГ було встановлено, що роботодавці залучаються до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери, висловити пропозиції щодо удосконалення ОНП роботодавці можуть шляхом онлайн-анкетування (<http://surl.li/euxcj>). У травні 2023 року відбулася чергова зустріч зі стейкхолдерами, аспірантами та випускниками на факультеті. Стейкхолдер та випускниця ОНП А. Теплюк запропонувала доповнити зміст вибіркового ОК Планування біоекологічних досліджень темою щодо формування гіпотез та підготовки до їхніх експериментальних досліджень. Свої обґрунтування щодо доцільності впровадження, реалізації ОНП та її якості надали д. б. н., с. н. с. І. Данилик; д. б. н., проф., с. н. с. А. Бокотей; д. б. н., с. н. с. М. Гайдаржи.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Відповідно до інформації у відомостях про самооцінювання роботи щодо моніторингу працевлаштування випускників ОНП здійснюється у межах діяльності Асоціації випускників <http://surl.li/bffkl>, яка функціонує на базі відділу молодіжної політики та соціальної роботи ВНУ імені Лесі Українки Під час відео-зустрічі гарант ОНП, НПП підтвердили факт щорічного оновлення інформації про працевлаштування випускників та активної діяльності Асоціації випускників. На сторінці Асоціації випускників, яка розміщена на сайті ЗВО, є гугл-форма опитування випускників. Процедура збору інформації щодо кар'єрного росту випускників проводиться шляхом опитування та у спільноті факультету у соцмережі Facebook <https://www.facebook.com/biofaksnu>. На сайті факультету відображено інформацію про випускників (рубрика «Наші випускники») (<http://surl.li/qfuaq>), формуються веб профілі випускників, які дозволяють здійснювати моніторинг їх кар'єрного шляху, підтримувати з ними зв'язок. ЕГ мали змогу поспілкуватися з випускниками ОП, які наголосили на актуальності та якості знань, що вони отримали під час навчання на ОНП, родинній атмосфері на кафедрі та підтримці з боку НПП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У ЗВО створено та функціонує навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти (<http://surl.li/dfzpk>). У контексті реалізації завдань внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЗВО розроблено та впроваджено відповідні нормативні документи. ЕГ встановлено, що різні структурні підрозділи забезпечують вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми <https://vnu.edu.ua/uk/units>. Система управління якістю закладу є дієвою та охоплює різні напрямки діяльності. Діяльність системи забезпечення якості ЗВО регулюється «Положенням про навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти» (<http://surl.li/beuct>) «Положенням про розроблення, моніторинг, перегляд та закриття ОП» (<http://surl.li/nruc>) «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ВНУ імені Лесі Українки» (<http://surl.li/beuct>), «Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки» (<http://surl.li/nrtv>). Внутрішнє забезпечення якості освіти за ОП у ЗВО забезпечується навчально-методичним відділом забезпечення якості вищої освіти, відділом ТЗН «Центром інноваційних технологій і комп'ютерного тестування», науково-дослідною частиною університету, навчальним відділом, кафедрою соціальної роботи та педагогіки вищої школи, органами студентського самоврядування, групою забезпечення ОП та гарантом ОП. У ЗВО є практика проведення опитувань зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів. Навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти проводить загальноуніверситетське онлайн опитування. Відповідно до «Положення про порядок формування індивідуальної траєкторії навчання студентів ВНУ імені Лесі Українки» (<https://bit.ly/3WaZoZR>) з метою побудови індивідуальної траєкторії навчання; ознайомлення з сучасним рівнем наукових досліджень у відповідній галузі знань; поглиблення професійної підготовки в межах обраної спеціальності й освітньої програми; здобуття додаткових результатів навчання в межах формування загальних та/або фахових компетентностей в університеті створено електронний каталог вибіркового дисциплін. Під час акредитаційної експертизи ЕГ пересвідчилась у швидкому реагуванні на виявлені недоліків в ОП та реалізації освітнього процесу ЗВО, гаранта ОНП та НПП, а також у спрямованості на постійне покращення якості освіти, зокрема, реалізації ОНП що акредитується.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Враховуючи те, що акредитація ОНП «Біологія організмів та надорганізмових систем» є первинною, то результати зовнішнього моніторингу якості відсутні. Але під час удосконалення ОНП враховано процедури ліцензування та акредитації, вимоги, що визначені МОН України та Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, ЗУ «Про вищу освіту», відповідно до Національної рамки кваліфікацій та Постанови КМУ №261 від 23.03.2016 р. «Про порядок підготовки здобувачів освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), а також при удосконаленні ОНП враховані пропозиції, рекомендації ЕГ, ГЕР НАЗЯВО щодо акредитаційних справ ОНП Волинського національного університету імені Лесі Українки [для удосконалення ОНП Біологія організмів та надорганізмових систем було проведено: посилення якості професорсько-викладацького складу (за останніх 5 років відбувся захист дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук проф. Фіщук О. С. (2021)); посилено співпрацю з академічною спільнотою вітчизняних та закордонних ЗВО (реалізація міжнародного проекту «UK – Ukraine. Twinning Grant Scheme» в Anglia Ruskin University, спрямованого на покращення якості докторської супервізійної підготовки; професійне навчання наукових керівників щодо управління дослідницькими проектами аспірантів; забезпечення якісної підготовки аспірантів і докторантів. Факультет в Anglia Ruskin University представляли в делегації університету проф. Сухомлін К.Б., ЗО Труш Т.В. (<http://tinyurl.com/5d7ajd2y>); посилено публікаційну активність НПП у виданнях, індексованих у міжнародних наукометричних базах Scopus (WoS); збільшена географія ЗВО, в яких відбувається підвищення кваліфікації викладачів].

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

За результатами аналізу ЕГ взаємозв'язків та процесів, які діють в ЗВО для забезпечення якості вищої освіти (постійний розвиток, вдосконалення ОНП, усунення недоліків), було встановлено, що на всіх етапах реалізації ОП роботодавці залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП шляхом участі у засіданнях кафедри, участі в опитуваннях, підготовки рецензій на ОП, спільній участі у круглих столах тощо. Академічна спільнота залучається до процесів забезпечення якості через наради, засідання кафедри, опитування. Адміністрація та НПП залучають здобувачів до процедур забезпечення якості вищої освіти. У закладі діє навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти, структурні підрозділи відповідальні за різні процеси і процедури внутрішнього забезпечення якості освіти. Начальник навчально-методичного відділу забезпечення якості вищої освіти та гарант ОНП повідомили, що у ВНУ функціонує Школа гарантів (<http://surl.li/dfzpk>), яка створена з метою підтримки та підвищення компетентності гарантів у впровадженні та вдосконаленні освітніх програм; ефективної комунікації та обміну актуальною інформацією; проведення моніторингу ОП; розробки рекомендацій щодо оновлення ОП; підготовки зразків документів при формуванні ОП; яким керуються гаранти ОП. ВНУ пройшов конкурсний відбір і став одним із університетів – учасників проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти (2020- 2022 рр.)» (<http://surl.li/bfdqz>) та був відзначений у статті «COMMENDED PRACTICE: UNIVERSITY EDUCATION QUALITY ASSURANCE PRACTICES (LESYA UKRAINKA VOLYN NATIONAL UNIVERSITY)»/ Council of Europe (<https://rm.coe.int/bpp-a-compendium-of-best-practices-eng-/1680a86621>) ЕГ констатує у наявність у ЗВО високорозвиненої культури якості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Політика ЗВО щодо підтримки та підвищення компетентності гарантів у впровадженні та вдосконаленні ОП (функціонує Школа гарантів): участь ВНУ у міжнародному проєкті з академічної доброчесності та якості освіти", що можуть розглядатися як взірцеві практики.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабких сторін за критерієм не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОНП має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками за всіма підкритеріями критерію 8 (моніторинг та періодичний перегляд ОНП відбувається відповідно до розроблених інституційних політик ВНУ; стейкхолдери беруть активну участь у періодичному обговоренні ОНП та процедурах забезпечення її якості як партнери; здобувачі вищої освіти ОНП активно долучаються до перегляду ОНП; у ВНУ сформовано високу культуру якості (розроблено та затверджено відповідні Положення щодо якості освіти; регулярно проводяться заходи з інформування та популяризації академічної доброчесності тощо); створено Асоціацію випускників; роботодавці задоволені якістю підготовки та компетентністю випускників ОНП). В Університеті створено Школу гарантів з метою підтримки гарантів освітніх програм на усіх етапах їх реалізації та моніторингу якості, також ВНУ взяв участь у міжнародному проєкті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти (2020- 2022 рр.)», що може розглядатися як взірцеві практики. ЕГ оцінює відповідність ОНП за критерієм 8 на рівні А.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експертна група під час аналізу документів та інтерв'ювання стейкхолдерів пересвідчилася, що освітня діяльність у ЗВО, зокрема на ОНП «Біологія організмів та надорганізованих систем» регулюється та регламентується низкою нормативних документів, зміст яких містить чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Кожен документ є загальнодоступним на вебсайті ЗВО для кожного учасника освітнього процесу. Права та обов'язки усі учасники освітнього процесу в ЗВО реалізують відповідно до Статуту ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3hvCnAU>), Колективного договору ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3WasxmI>). Положення про організацію освітньо-наукового процесу здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому рівні у ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3DpIHTJ>), контрактів науково-педагогічних працівників, які укладаються при прийомі на роботу (<https://bit.ly/3XsidxX>), Правил прийому до ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3TkI16h>) та договорів здобувачів вищої освіти, які укладаються при вступі на навчання. На офіційному вебсайті ЗВО у вкладці Нормативно-правова база розміщений у вільному доступі повний перелік організаційно-розпорядчих документів нормативно-правової бази, які регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу (<https://bit.ly/3GH88jh>). У ЗВО з 2015 р. запроваджено електронний документообіг з використанням хмарного середовища Office 365, з 2020 р. – електронний розклад занять (ПС-розклад <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>). Права та обов'язки науково-педагогічних працівників прописані у контрактах, що укладені між ЗВО та науково-педагогічними працівниками. Документи є доступними всім учасникам освітнього процесу та їх послідовно дотримуються під час реалізації ОП. На зустрічі студентами було зазначено, що на базі ЗВО діє система підтримки студентів 1 року навчання. Мета: полегшити період адаптації першокурсників за підтримки студентів старших курсів. Отже, в ЗВО існують правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації ОП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП в ЗВО регулюються: Положенням про розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд та закриття ОП у ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3XsjHSg>) ЗВО вчасно оприлюднив проект ОП на веб-сайті. Гарант ОП зазначила, що при внесенні змін до ОП всі зауваження та пропозиції усіх сторін, як студентів, так і роботодавців, були враховані (<http://surl.li/qdwvg>).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті біології та лісового господарства ВНУ імені Лесі Українки у розділі PhD доктор філософії вчасно оприлюднив інформацію про затверджену освітню програму, яка акредитується (<http://surl.li/euxcj>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

У ЗВО чіткі та зрозумілі правила щодо прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу. Вільний доступ до основної документації. ЗВО оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму, а також враховує можливі зауваження та пропозиції. Своєчасне оприлюднення сприяє ознайомленню усіма стейкхолдерами з необхідними повідомленнями, положеннями, нововведеннями та змінами, що відбуваються у ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

На сайті ЗВО відсутня таблиця пропозицій громадського обговорення ОП. Рекомендації: після закінчення громадського обговорення проекту ОП оприлюднювати на сайті ЗВО інформацію про зауваження та пропозиції надану стейкхолдерами.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Враховуючи позитивні сторони освітньої діяльності за ОНП у контексті Критерію 9 прозорість та публічність інформації щодо прав і обов'язків учасників освітнього процесу, висвітлення проекту ОПП та адреси електронної пошти для внесення зауважень та пропозицій, точної та достовірної інформації про ОНП, включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти в достатньому обсязі), ЕГ вважає, що рівень відповідності ОПП за даним критерієм – В, оскільки ОНП відповідає усім вимогам підкритеріїв 9.1-9.3.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

У цілому зміст ОНП “Біологія організмів та надорганізмових систем” відповідає науковим інтересам здобувачів і забезпечує їх повноцінну підготовку. Обов'язкові ОК, що входять до ОНП, дозволяють оволодіти загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного світогляду, набути універсальних навичок дослідника, здобути глибинні знання з біології та сформувані мовні компетентності. Однак рекомендується переглянути перелік дисциплін вибіркового блоку для наближення їх змісту до тематики наукових робіт здобувачів та розширити його. Зокрема, серед восьми дисциплін вибіркового блоку три дисципліни присвячені біології рослин, в той час як серед тематики наукових робіт здобувачів дисертації, присвячені вивченню рослин, відсутні <http://surl.li/pegpt>. Також рекомендується розглянути можливість вибору дисциплін здобувачами ОНП серед ВК інших рівнів освіти.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Аналіз тем дисертацій здобувачів та тематики наукової роботи та публікацій їх наукових керівників <http://surl.li/qiegu>, <http://surl.li/qieqz>, <http://surl.li/qibpu>, <http://surl.li/qibqf>, <http://surl.li/qiehi>, <http://surl.li/qiehj>, <http://surl.li/qiehm>, <http://surl.li/qiehn>, тем науково-дослідної роботи відповідних структурних підрозділів університету <http://surl.li/qieho>, <http://surl.li/qiehq>, наявність спільних публікацій керівників та здобувачів ВО за ОНП свідчить загалом про відповідність наукової діяльності здобувачів напрямові досліджень наукових керівників, що підтверджено інформацією на сайті ЗВО <http://surl.li/pegpt>.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

ЕГ на зустрічі, присвяченій огляду матеріальної бази, було встановлено, що ВНУ ім. Лесі Українки має розвинену матеріально-технічну базу для проведення досліджень аспірантів. На факультеті функціонують: навчально-наукова лабораторія вікової нейрофізіології (<http://tinyurl.com/5n7khcyk>), навчально-наукова лабораторія електронної мікроскопії (<http://tinyurl.com/yc57hw3w>), наукова лабораторія генетики і селекції рослин (<http://tinyurl.com/23nwkpm7>), навчально-наукова лабораторія фауни і систематики безхребетних тварин біоценозів Західного Полісся (<http://tinyurl.com/2p9d4v65>), навчально-наукова лабораторія гістології та морфогенезу кафедри зоології (<http://tinyurl.com/yt9mnpk6>). Університет має низку укладених договорів з установами-партнерами (<https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/fakultet-biolohiyi-ta-lisovoho-hospodarstva>), що дозволяє використовувати інфраструктуру даних закладів для проведення власних досліджень. Здобувачі ОНП мають можливість брати участь у відкритих лекціях запрошених професіоналів-практиків, професійних школах, конференціях (Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень (<https://cutt.ly/tnCvCam>), Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук (<http://surl.li/aahac>)), друкувати результати своїх наукових досліджень у фаховому виданні "Нотатки сучасної біології" (категорія Б, Index Copernicus). ЕГ на зустрічах з фокус-групами було з'ясовано, що матеріальне забезпечення досліджень здійснює університет. Наприклад, випускниця ОНП Раковець О. проводила своє дисертаційне дослідження (<http://surl.li/pegum>) на базі навчально-наукової лабораторії вікової нейрофізіології за допомогою комплексу електроенцефалографічного «НЕЙРОКОМ 19» (<http://tinyurl.com/5n7khcyk>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

ЕГ під час проведення зустрічей було з'ясовано, що здобувачі ОНП «Біологія організмів та надорганізованих систем» мають можливість здійснення академічної мобільності через проходження стажування (або частини навчання) за кордоном на основі індивідуальних грантових програм (Erasmus+; Jean Monnet Activities, Kirkland та ін.), на підставі укладених угод ВНУ ім. Лесі Українки щодо міжнародної академічної мобільності. Участь у цих програмах координується відділом міжнародних зв'язків (<https://inter-dep.vnu.edu.ua/>) та Еразмус-офісом (<https://inter-dep.vnu.edu.ua/erasmus/>). Міжнародні угоди дозволяють відряджати аспірантів за кордон на пільгових умовах або за кошти приймаючої сторони. Зокрема, у 2023 р. проф. Сухомлін К.Б. та її аспірантка Труш Т.В. взяли участь у науковому стажуванні у межах проєкту «UK – Ukraine. Twinning Grant Scheme» в Anglia Ruskin University (Велика Британія) (<http://tinyurl.com/3wrs3hrp2>). Здобувачі брали участь у міжнародних конференціях та публічних лекціях (публічні лекції Pellegrini Ch. (Університет Південної Кароліни, США) (<http://surl.li/pbytd>), Гошилик Н. (Каліфорнійський університет в Берклі, США) (<http://surl.li/pdczf>).

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

У результаті аналізу відомостей про СО, профілей викладачів на веб-сторінках університету та факультету та онлайн-зустрічей (Зустріч 2) ЕГ переконалася, що наукові керівники беруть участь у дослідницьких проєктах [доцент Кузнецов І. П. (<http://surl.li/qibqf>) у межах гранту за програмою Фулбрайта - гостьовий вчений в Університеті Пердью (м. Вест Лафайет, США, Лабораторія обчислювальної когнітивної нейронауки професора Себастьяна Елі) реалізує тему дослідження "Зв'язок між показниками робочої пам'яті та мозковими механізмами прийняття рішення: ЕЕГ-дослідження" (09.2021-05.2022). Доцент Мотузюк О.П. (<http://surl.li/qibpu>) є керівником лабораторії електронної мікроскопії, відповідальним секретарем фахового журналу категорії Б «Нотатки сучасної біології». Керівник аспірантів доц. Степанюк Я., пройшовши стажування в рамках ОНП на базі клінічних баз університетів імені Рене Декарта та імені Дені Дідро (Франція, Париж, 2020 р.), активно публікується у межах дослідження морфологічних характеристик нюхових та зорових аналізаторів деяких ссавців.]. Наукові керівники є активними дослідниками, мають як одноосібні так і спільні зі здобувачами вищої освіти публікації, результати наукових досліджень оприлюднюються на сторінках вітчизняних та закордонних періодичних наукових видань, у тому числі в журналах, що індексуються наукометричними базами Scopus та Web of Science.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Під час зустрічей зі здобувачами та з академічним персоналом, ЕГ впевнилась, що наукові роботи аспірантів систематично проходять перевірку на наявність ознак запозичень. Аспіранти на зустрічі зауважили, що викладачі під час своїх курсів обговорюють питання академічної доброчесності, регулярно проводяться тренінги та семінари щодо необхідності дотримання принципів академічної доброчесності, політика університету загалом спрямована на популяризацію академічної доброчесності через проведення семінарів, тренінгів. У ЗВО створена ефективна система запобігання та виявлення академічного плагіату, в т.ч. прийняті належні нормативні документи. Зокрема, у ЗВО діє Кодекс академічної доброчесності (<https://cutt.ly/enCmnpn>); Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки (<https://cutt.ly/zCGfmk7>). Таким чином ЗО відразу ознайомлюють із засобами контролю за дотриманням правил академічної доброчесності та наслідками порушення одразу після зарахування. ЗВО пройшов конкурсний відбір і став одним із університетів – учасників проєкту. Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти (2020- 2022 рр.) (<http://surl.li/bfdqz>). Для перевірки на плагіат робіт наукових керівників та здобувачів використовують програму Strike Plagiarism (<https://www.strikeplagiarism.com/en/>). В обов'язковому порядку перевірку на присутність академічного плагіату (<https://cutt.ly/OnCQwgx>) проходять: випускні кваліфікаційні роботи; монографії, підручники та посібники, які рекомендуються до друку колегіальними органами університету; дисертації, які розглядаються на засіданні кафедри; дисертації та автореферати дисертацій, подані до захисту на спеціалізованій вченій раді Університету. Результати роботи, що публікуються у виданнях, котрі входять до міжнародних наукометричних баз та у виданнях України категорії Б, проходять редакційну перевірку на плагіат і рецензування. При прийнятті рішень щодо рекомендацій до друку монографій до переліку документів надається заява-засвідчення за формою <http://surl.li/pjwlx>), здійснюється перевірка на предмет унікальності, про що зазначається в протоколі засідання кафедри. Основні принципи та положення дотримання академічної доброчесності ЗО висвітлюються при вивченні ОК Академічна доброчесність та наукова етика. Під час зустрічей з усіма учасниками освітнього процесу експертам було підтверджено що за період реалізації ОНП не було виявлено порушень академічної доброчесності. Профілактиці порушення академічної доброчесності сприяє низка нормативних документів та заходів, що проводяться у ВНУ ім. Лесі Українки (<https://cutt.ly/enCmnpn>).

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

У ВНУ видається власний науковий журнал категорії Б "Нотатки сучасної біології", у якому здобувачі освіти, що навчаються за ОНП, можуть публікувати результати власних досліджень; Університетом розроблено детальну нормативну базу щодо академічної доброчесності, положення якої виключають можливість участі у науково-дослідній роботі порушників академічної доброчесності та розвиває культуру академічної доброчесності, зокрема, залучаючи здобувачів та НПП до реалізації міжнародних проєктів відповідного напрямку.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Вибірковий блок дисциплін є досить обмеженим, зміст окремих ВК не відповідає тематиці наукових робіт здобувачів.. ЕГ рекомендує гаранту ОНП та робочій групі розширити перелік ВК, у тому числі, за рахунок вибіркових дисциплін інших ОП різних рівнів вищої освіти для забезпечення підтримки наукових інтересів аспірантів.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

ОНП загалом відповідає вимогам підкритерії Критерію 10: 10.1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю, 10.2. Наукова діяльність аспірантів відповідає напряму досліджень наукових керівників; 10.3. ВНУ організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів; 10.4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах, видає власний науковий журнал за профілем ОНП; 10.5. Наукові керівників аспірантів є активними науковцями, беруть участь у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються; 10.6. ЗВО забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів, використовуючи для цього різноманітні підходи. Наведені слабкі сторони можуть бути усунені протягом наступного перегляду ОНП та послужити основою для її подальшого вдосконалення. Враховуючи загальну відповідність ОНП вимогам критерію 10, ЕГ оцінює освітню діяльність за цим критерієм на рівні В.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертній групі було створено належні умови для проведення акредитаційної експертизи.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В

Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6 . Людські ресурси	B
Критерій 7 . Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8 . Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	A
Критерій 9 . Прозорість та публічність	B
Критерій 10 . Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>ОНП БОНС 2022-нідн.pdf</i>	piYhU7Fgne9PLwb3IfUVipXUzndjR+jnOYIXK6HiD Wo=
Додаток	<i>НП2022.pdf</i>	x3khqaART9ffj2dHRReamxZ98zNrexnALgjoEvyIW g=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Зінченко Оксана Юрїївна

Члени експертної групи

Кучменко Олена Борисівна

Поліщук Наталія Миколаївна